

GRAĐANSKI UTORAK

„Stečaj potrošača”

Samobor, 29. lipnja 2021.

Sadržaj

- ❑ O nama
- ❑ Savjetovanje o dugu
- ❑ Prezaduženost
- ❑ Jednostavni postupak stečaja potrošača
- ❑ Izvansudski postupak stečaja potrošača
- ❑ Redovni sudski postupak stečaja potrošača

O nama

- ❑ Udruga Padobran osnovana je nakon dugogodišnjeg iskustva u radu s građanima u financijskim poteškoćama;
- ❑ Padobran je udruga za financijsku inkluziju, što znači da financijski isključene građane vraćamo „u život“, pomažemo im u stavljanju financijske situacije pod kontrolu i upravljanju osobnim financijama;

Ostali ciljevi udruge su:

- ❑ promicanje, razvoj i unaprjeđenje znanja koja potiču financijsku pismenost građana te financijsku osviještenost i odgovornost fizičkih i pravnih osoba,
- ❑ poticanje i jačanje svijesti poslodavaca o potrebi aktivne suradnje na programima financijskog restrukturiranja zaposlenika u financijskim problemima,
- ❑ promicanje razvoja i unaprjeđenja znanja iz područja upravljanja osobnim financijama, kao i širih znanja iz ekonomije i financija.

Savjetovanje o dugu

Europska komisija je temeljem dva opsežna istraživanja provedena 2008. i 2012.-2013. zaključila:

- Da je sučeljavanje s prezaduženošću kućanstava dugoročni zadatak koji korespondira s osnovnim potrebama kućanstava. Rješavanje problema nije bitno samo sa socijalnog aspekta, nego i ekonomskog. Ono će omogućiti osobama koje su trenutno isključene iz ekonomskog života uslijed prezaduženosti da doprinose rastu na europskoj razini.
- Savjetovanje o dugu („Debt advice“) je pomoć koju pružaju neovisni stručnjaci prezaduženim ili potencijalno prezaduženim kućanstvima s ciljem pronalaska najboljeg mogućeg načina izlaza iz situacije prezaduženosti. Ono može uključivati pružanje informacija, planiranje i uravnoteživanje budžeta, pomoć u procesu zaključivanja nagodbi s vjerovnicima, pregovore s kreditorima i upravljanje računima.
- Osim toga, zaključak je da individualno (i proaktivno) savjetovanje o dugu predstavlja jedan od najučinkovitijih načina za adresiranje problema prezaduženosti. Savjetovanje je primarno fokusirano na dužnika odnosno mogućnost otplate duga na način koji im omogućava dostojanstven život, ali je i u interesu vjerovnika kojima osigurava da će se dug otplatiti u realnom roku i iznosu.

Prezaduženost

- Društveni problem na razini EU

Republika Hrvatska:

- Oko 250.000 građana s blokiranim računima
- Povrh toga, građani s neaktivnim ovrhama i prezaduženi

Proces ulaska u prezaduženost

- Vanjski poremećaj
- Pokušaj rješenja
- Eskalacija problema
- *Default*
- „Užas bez kraja”

Proces izlaska iz prezaduženosti

- Priznanje
- Procjena financijske situacije
- Prioriteti dugova
- Plan rashoda
- „NE” novim zaduženjima
- Razgovor s vjerovnicima i stručna pomoć

Osobni stečaj potrošača

Postupak stečaja potrošača ima za cilj poštenog potrošača osloboditi od obveza koje preostanu nakon unovčenja njegove imovine i raspodjele prikupljenih sredstava vjerovnicima. Nepošten potrošač je primjerice onaj koji je dostavio neistinit i netočan popis svoje imovine. Postupak stečaja potrošača može se otvoriti samo ako je potrošač nesposoban za plaćanje, a smatra se da je nesposoban za plaćanje ako najmanje **90 dana** uzastopno ne može ispuniti jednu ili više dospjelih novčanih obveza u ukupnom iznosu većem od **30.000,00 kn** (čl. 5. st. 3. ZSP).

Uz navedeno, da bi se osoba smatrala potrošačem, ona:

- ne smije imati više od 20 vjerovnika,
- njene obveze iz obavljanja djelatnosti ne smiju prelaziti iznos od 100.000,00 kn,
- ne smije imati obveze iz radnih odnosa koje proizlaze iz obavljanja djelatnosti i
- ne smije biti pokrenut stečajni ili predstečajni postupak (čl. 4. st. 3. ZSP).

Razlikujemo izvansudski, redovni sudski i jednostavni stečajni postupak.

Jednostavni postupak stečaja potrošača

Prema odredbama Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o stečaju potrošača, **Fina će svim ovršenicima koji u Očevidniku redoslijeda osnova za plaćanje:**

- imaju evidentirane neizvršene osnove za plaćanje u iznosu do 20.000,00 kn (samo glavnica - glavnicom se smatraju i troškovi i uglavničene kamate ako je njihovo prisilno ostvarenje vjerovnik tražio kao glavnu tražbinu) i

- neprekidno su u blokadi duže od 3 godine,
dostaviti *Poziv* da se isti u roku od 15 dana od dana dostave poziva očituju jesu li suglasni da se nad njihovom imovinom provede jednostavni postupak stečaja potrošača.

Uz *Poziv* potrošač će dobiti i obrazac “Očitovanje potrošača” te sažete informacije o jednostavnom postupku stečaja potrošača.

Jednostavni postupak stečaja potrošača

Ako se potrošač ne očituje u roku od 15 dana od dana kada je zaprimio Poziv, smatrat će se da je potrošač suglasan da se za njega provede jednostavni postupak stečaja potrošača te će za tog potrošača Financijska agencija također sudu podnijeti Prijedlog za provedbu jednostavnog postupka stečaja potrošača.

- sud utvrđuje vrijednost imovine potrošača, a prema Popisu imovine koji potrošač dostavio uz Očitovanje i prema podacima iz službenih registara koje pribavlja putem Financijske agencije.
- Ako sud utvrdi da je vrijednost imovine potrošača koja bi se mogla unovčiti kao stečajna masa jednaka ili manja od 10.000,00 kn, donosi Rješenje o otvaranju i zaključenju jednostavnog postupka stečaja potrošača, a kojim rješenjem će osloboditi potrošača od preostalih obveza u odnosu na osnove za plaćanje i vjerovnike za koje je proveden jednostavni postupak stečaja potrošača.
- Ako je vrijednost imovine potrošača veća od 10.000,00 kn, sud donosi Rješenje o otvaranju jednostavnog postupka stečaja potrošača, imenuje povjerenika koji je dužan u roku 12 mjeseci od otvaranja postupka unovčiti pokretnine, tražbine, dionice, poslovne udjele, vrijednosne papire i druga imovinska i materijalna prava potrošača.
- Sud Financijskoj agenciji elektroničkim putem dostavlja Rješenje o zaključenju jednostavnog postupka stečaja potrošača i oslobođenju od preostalih obveza, kao i sva ostala rješenja iz jednostavnog postupka stečaja potrošača.

Jednostavni postupak stečaja potrošača

Tablica 1. Zbiri pregled poslanih Poziva potrošaču na dostavu očitovanja

	POZIV POTROŠAČU NA DOSTAVU OČITOVANJA	E-OGLASNA PLOČA SUDOVA	
		Poziv potrošaču na dostavu očitovanja	Poziv potrošaču na dostavu adrese
2019. UKUPNO	134.099	43.789	5.212
2020. UKUPNO	25.316	7.271	641
2021.			
Siječanj	1.556	496	67
Veljača	1.276	461	37
Ožujak	1.863	547	69
Travanj	2.521	723	93
Svibanj	1.862	885	74
Lipanj	1.836	664	101
UKUPNO	10.914	3.776	441

Izvor: FINA – Informacijski sustav stečaj potrošača

Jednostavni postupak stečaja potrošača

Tablica 2. Zbirni pregled zaprimljenih Očitovanja potrošača

	BROJ OČITOVANJA	SUGLASNOST	
		Potrošač suglasan	Potrošač nije suglasan
2019. UKUPNO	41.628	12.104	29.524
2020. UKUPNO	8.784	1.149	7.635
2021.			
Siječanj	373	93	280
Veljača	414	106	308
Ožujak	467	127	340
Travanj	438	125	313
Svibanj	577	144	433
Lipanj	400	101	299
UKUPNO	2.669	696	1.973

Izvor: FINA – Informacijski sustav stečaj potrošača

Izvansudski postupak stečaja potrošača

Izvansudski postupak stečaja potrošača može se provesti prije postupka stečaja potrošača radi sklapanja izvansudskog sporazuma potrošača i vjerovnika (čl. 8. ZSP).

Za provođenje izvansudskog postupka stečaja potrošača nadležni su posrednici u savjetovalištima (čl. 9. st. 1. ZSP). Savjetovalištima se smatraju ustrojstvene jedinice Financijske agencije, skraćeno FINA (dalje u tekstu: Agencija), i druge osobe koje su dobile dozvolu za obavljanje tih poslova (čl. 9. st. 2. ZSP).

Izvansudski postupak pokreće se zahtjevom za provedbu izvansudskog postupka koji može podnijeti potrošač ili svaki njegov vjerovnik na propisanom obrascu (čl. 12. ZSP). Potrošač uz zahtjev prilaže popis imovine i obveza te dokaz o postojanju stečajnog razloga, a vjerovnik izričiti pristanak potrošača te isprave iz kojih proizlazi vjerojatnost postojanja njegove tražbine (čl. 12. ZSP).

Izvansudski postupak traje najduže 30 dana, od dana sastanka navedenoga u pozivu za sudjelovanje, a iznimno navedeni rok može biti produžen za dodatnih 30 dana (čl. 18. ZSP). Izvansudski postupak završava ili izdavanjem potvrde da pokušaj sklapanja izvansudskog sporazuma nije uspio ili sklapanjem izvansudskog sporazuma između potrošača i vjerovnika. Izvansudski sporazum ima učinak izvansudske nagodbe i predstavlja ovršnu ispravu, ali nema pravnog učinka na vjerovnike koji ga nisu sklopili (čl. 20. ZSP).

Izvansudski postupak stečaja potrošača

U razdoblju od 1. siječnja 2016. do 15. lipnja 2020. godine, predano je ukupno 1.258 Zahtjeva za provedbu izvansudskog postupka stečaja potrošača pred savjetovalištem. Od navedenog broja predanih zahtjeva sklopljeno je 16 izvansudskih sporazuma te su izdane ukupno 932 Potvrde o neuspjelom sklapanju izvansudskog sporazuma.

Financijska agencija je, stupanjem na snagu Zakona o stečaju potrošača 1. siječnja 2016. godine započela s provođenjem izvansudskog postupka stečaja potrošača pred savjetovalištem.

Od 1. siječnja 2019. godine izvansudski postupak pred savjetovalištem više nije obavezni postupak za potrošače koji žele pokrenuti stečaj potrošača pred nadležnim općinskim sudom.

Redovni sudski postupak stečaja potrošača

Redovni sudski postupak je postupak koji će se rješenjem nadležnog suda otvoriti i provoditi s ciljem namirenja vjerovnika iz sredstava ostvarenih unovčenjem predmeta stečajne mase i radi oslobođenja poštenog potrošača od dugova koji nakon toga preostanu. Nadležnost za provođenje redovnog postupka stečaja potrošača isključivo pripada općinskom sudu na čijem području potrošač ima prebivalište (čl. 21. st. 1. ZSP). Prijedlog nadležnom sudu može podnijeti isključivo potrošač. Uz prijedlog za otvaranje postupka stečaja potrošača, potrošač je dužan priložiti popis imovine i obveza i plan ispunjenja obveza na propisanom obrascu. Ako potrošač te isprave ne podnese, sud će prijedlog odbaciti (čl. 44. st. 3. i 4. ZSP). Također, potrošač mora predujmiti troškove postupka stečaja u paušalnom iznosu koji odredi sud, a koji ne može biti manji od 1.000,00 kn (čl. 45. st. 1. ZSP).

Dokumentacija

- Prijedlog za provedbu jednostavnog stečaja potrošača
- Očitovanje potrošača (jednostavni stečaj)
- Zahtjev potrošača za provedbu izvansudskog postupka
- Zahtjev vjerovnika za provedbu izvansudskog postupka
- Izvansudski sporazum
- Plan ispunjenja obveza
- Popis imovine i obveza

Proces

- (1) otvaranje stečajnog postupka,
- (2) prijavljivanje i ispitivanje tražbina,
- (3) osiguranja i unovčenje imovine,
- (4) namirenje vjerovnika i
- (5) zaključenje postupka stečaja potrošača.

Sudski postupak može se podijeliti u tri faze:

(1) pripremno ročište - počinje razmatranjem plana ispunjenja obveza, a prihvaćeni plan ima učinak sudske nagodbe

(2) otvaranje stečaja potrošača (ako sud utvrdi postojanje stečajnoga razloga i ako na pripremnom ročištu nije prihvaćen plan ispunjenja obveza):

- postoji imovina potrošača te sud donosi rješenje o otvaranju stečaja potrošača i imenuje povjerenika,
- ne postoji imovina potrošača te sud donosi odluku o istovremenom otvaranju i zaključenju postupka, imenuje povjerenika i određuje razdoblje provjere ponašanja u trajanju od pet godina

(3) provjera ponašanja

Proces

Stečajna masa obuhvaća cjelokupnu imovinu potrošača koju je isti stekao do zaključenja stečajnog postupka i imovinu koju će steći do isteka razdoblja provjere ponašanja, osim imovine na kojoj se ne može provesti ovrha (čl. 60. ZSP) kao što su primjerice primanja socijalnog karaktera – dječji doplataki naknada za nezaposlene (rješenje Županijskog suda u Rijeci, posl. broj: GŽ I 131/2019-4, od dana 05. srpnja 2019. godine). Rješenjem o zaključenju postupka stečaja potrošača sud će odrediti razdoblje provjere ponašanja koje **ne može biti kraće od godinu dana, niti duže od pet godina** (čl. 69. st. 1. ZSP).

Tijekom tog razdoblja pravo potrošača na upravljanje i raspolaganje imovinom koja ulazi u stečajnu masu prelazi na povjerenika (čl. 159. st. 2. SZ). Potrošač ne gubi svoju pravnu osobnost, a poslovna sposobnost mu se ograničava tako što povjerenik vodi one poslove potrošača koji se odnose na stečajnu masu i zastupa ga kao stečajnog dužnika s ovlastima zakonskog zastupnika (čl. 88. st. 4. SZ). Za to vrijeme ne može sklapati ugovore i obavljati druge pravne poslove ili radnje koje se odnose na raspolaganje njegovom imovinom koja ulazi u stečajnu masu (čl. 70. st. 3. ZSP). Raspolaganja protivno zakonskoj zabrani dovelo bi do apsolutne ništetnosti sklopljenih pravnih poslova (čl. 322. ZOO).

Također, potrošač je dužan sudu i povjereniku davati obavijesti o svom poslu, nastojanjima da nađe posao te prijaviti povjereniku svaku promjenu mjesta stanovanja ili mjesta zaposlenja (čl. 73. st. 1. ZSP). Ne smije zatajiti nijedan iznos obuhvaćen izjavom o ustupu niti naslijeđenu imovinu te sudu i povjereniku, na njihov zahtjev, mora davati obavijesti o svojim primanjima i imovini (čl. 73. st. 4. ZSP). Isto tako nije dopušteno da sam potrošač namiruje vjerovnike, već to za njega može obavljati samo povjerenik (čl. 73. st. 5. ZSP).

Proces

Sud će potrošaču **uskratiti oslobodjenje od preostalih obveza:**

a) na prijedlog stečajnog vjerovnika, ako potrošač tijekom razdoblja provjere ponašanja povrijedi svoju dužnost i time onemogući namirenje vjerovnika odnosno ako je potrošač pravomoćno osuđen zbog kaznenog djela protiv imovine, gospodarstva ili drugog kaznenog djela koje bi upućivalo na njegovu nesavjesnost i nepoštenje pri ispunjavanju obveza i dužnosti

1.u posljednje tri godine koje su prethodile podnošenju prijedloga za otvaranje postupka stečaja potrošača ili nakon toga namjerno ili iz krajnje nepažnje dao netočne ili nepotpune podatke o svojim imovinskim prilikama kako bi dobio kredit, primio plaćanja iz javnih sredstava ili izbjegao plaćanje poreza ili drugih javnih obveza

2.u posljednje tri godine prije podnošenja prijedloga za otvaranje postupka stečaja ili nakon toga namjerno ili iz krajnje nepažnje onemogućio namirenje vjerovnika time što je preuzimao neprimjerene obveze, nesavjesno i nepošteno umanjivao vrijednost svoje imovine ili bez izgleda za poboljšanje financijskog položaja odgađao otvaranje postupka stečaja

3.tijekom postupka namjerno ili iz krajnje nepažnje povrijedio svoje dužnosti izvješćivanja i suradnje prema Zakonu o stečaju potrošača

4.namjerno ili krajnjom nepažnjom naveo nepotpune i netočne podatke u popisu imovine i obveza.

b) ako potrošač bez valjanoga razloga ne pruži tražene obavijesti ili ako neopravdano izostane sročišta koje je sud zakazao radi davanja obavijesti

Proces

Važno je napomenuti da se od nekih obveza potrošač ne može osloboditi. Radi se obvezama koje prema načelu pravičnosti i solidarnosti moraju biti ispunjene, a tiču se obiteljskog i kaznenog prava.

Tako se potrošač ni u postupku osobno stečaja ne može osloboditi:

- (1) zakonske obveze na uzdržavanje djece, roditelja i drugih osoba koje je pozakonu dužan uzdržavati,
- (2) vraćanja imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom ili prekršajem,
- (3) naknade štete nastale kaznenim djelom ili prekršajem i
- (4) naknade štete zbog smrti ili teže tjelesne ozljede (čl. 77. ZSP).

Osobni stečaj potrošača je izraz kompromisa koji u određenim slučajevima predviđa pravni sustav. Taj kompromis se manifestira u tri oblika: redovni sudski postupak, izvansudski postupak i jednostavni postupak stečaja potrošača.

Za razliku od stečajnog postupaka kojemu je intencija raspodijeliti preostalu imovinu vjerovnicima dužnika, kod osobnog stečaja potrošača cilj je dužniku/potrošaču dati priliku za novi financijski početak. Hoće li i kada potrošač dobiti takvu priliku ovisi o više faktora, a ponajprije izboru postupka i ponašanju samog potrošača. Međutim, nedvojbeno je da će svaki savjesni i poštenu potrošač koji tijekom razdoblja provjere ponašanja poduzme sve što je propisima određeno, tu priliku dobiti.

PADOBRAN, Udruga za financijsku inkluziju

□ Igor Škrgatić, predsjednik Udruge

091 317 32 21

igor@padobran.hr

Hvala na pažnji!